

# WARSZTAT 2

## HANDEL WOLNY CZY SPRAWIEDLIWY?

### Czas trwania

1,5 godziny

### Grupa docelowa

dorośli i młodzież **15+**,  
grupa składająca się z ok.  
**20-30** uczestników

### Materiały i środki dydaktyczne

- plansza lub slajd z definicją Sprawiedliwego Handlu;
- plansza lub slajd, albo koperty z wydrukowanymi na papierze poszczególnymi słowami i zwrotami z definicji Sprawiedliwego Handlu (tak dużą czcionką, by naklejone w trakcie pracy grupy na arkusze były czytelne dla całej grupy; ilość kompletów zależy od wielkości grupy);
- plansza lub slajd z porównaniem Sprawiedliwego Handlu i handlu konwencjonalnego;
- tablica do pisania lub flipchart i flamastry;
- duże arkusze papieru, flamastry i klej (po jednym komplecie dla każdej grupy);
- materiały do mocowania arkuszy papieru (na ścianie czy na rozciągniętym sznurku, aby były widoczne dla całej grupy);
- komputer i rzutnik multimedialny (o ile będą wyświetlane materiały);
- drzewo decyzyjne powielone dla uczestników (opcjonalnie).

### Cele i założenia

Uczestnicy poznają:

- międzynarodową definicję Sprawiedliwego Handlu;
- wartości, na jakich się opiera Sprawiedliwy Handel;
- różnicę między Sprawiedliwym Handlem a handlem konwencjonalnym.

## PRZEBIEG SPOTKANIA

### 1. Wprowadzenie: 5 minut

Opierając się na Wprowadzeniu (zob. str. 10) przekaz grupie podstawowe informacje o Sprawiedliwym Handlu i poinformuj uczestników, na czym będzie polegać praca z definicją Sprawiedliwego Handlu.

### 2. Praca w zespołach: 20 minut

W zależności od wielkości grupy uczestnicy zajęć dzielą się na 4-5 zespołów roboczych po 3-6 osób. Każdy zespół otrzymuje duży arkusz papieru i flamastry oraz:

- dostaje klej i kopertę z pomieszanymi słowami i zwrotami, pochodzącymi z definicji Sprawiedliwego Handlu, lub;
- ogląda planszę/slajd z tymi słowami (powinny być widoczne przez cały czas pracy z definicją).

#### Przedstaw zadanie dla zespołów:

**Na ekranie widzicie (albo: w kopercie znajdują się pocięte kartki, na których są) słowa i zwroty, pochodzące z definicji Sprawiedliwego Handlu:**

- Sprawiedliwy Handel
- konwencjonalny handel międzynarodowy
- partnerstwo w handlu
- opierające się na
- dialog
- przejrzystość
- podnoszenie świadomości
- szacunek
- wspieranie producentów
- aktywnie angażują się
- marginalizowani producenci i pracownicy
- zrównoważony rozwój
- szczególnie na Południu
- dąży
- wspierane przez konsumentów

- większa równość w handlu międzynarodowym
- przyczynia się
- zmiana zasad i praktyk
- oferowanie lepszych warunków handlowych
- organizacje Sprawiedliwego Handlu
- kampanie na rzecz

**Przeanalizujcie te słowa, a następnie spróbujcie ułożyć z nich definicję, określającą istotę Sprawiedliwego Handlu. Zapiszcie ją (naklejcie poszczególne zwroty) na dużym arkuszu papieru. W razie potrzeby możecie łączyć je spójnikami i zmieniać końcówki gramatyczne. Na wykonanie zadania macie 15 (20) minut.**

Po wykonaniu zadania sprawozdawcy wybrani przez grupy prezentują opracowane definicje całej grupie.

Po zakończeniu prezentacji uczestnicy głosują, która definicja jest najbardziej czytelna i ich zdaniem może najlepiej odpowiadać oryginałowi.

### 3. Dyskusja kierowana: 5 minut

Porównaj zwycięską definicję (ewentualnie i pozostałe definicje) z definicją międzynarodową na z plan-szy lub slajdzie i omów różnice.

Udzielaj głosu uczestnikom, podsumuj komentarze, w razie potrzeby ukierunkuj dyskusję poprzez pytania, wspierając uczestników, którzy napotykają trudności w formułowaniu swoich myśli.\*\*

### 4. Wartości Sprawiedliwego Handlu: 5 minut

Uczestnicy swobodnie wypowiadają się na temat wartości, na których zgodnie z definicją opiera się Sprawiedliwy Handel. Uzupelnij ich wypowiedzi, w razie potrzeby ukierunkuj dyskusję, poinformuj o podstawowych zasadach Sprawiedliwego Handlu (patrz Rozdział 2: Wprowadzenie).

### 5. Handel konwencjonalny. Burza mózgów: 15 minut

Grupa wspólnie poszukuje wartości i sposobów działania, na których opiera się handel konwencjonalny:

- poproś jedną osobę, by zapisywała na tablicy/arkuszu papieru hasła, proponowane przez uczestników, bez ich oceniania i selekcji;
- grupa wspólnie zdecyduje, które propozycje pozostawić, reszta zostanie wytarta z tablicy/wykreślona z arkusza;
- uzupełnij informacje o handlu konwencjonalnym oraz wartościach i zasadach działania, którymi się kieruje.

### 6. Który rodzaj handlu lepiej służy człowiekowi? Dyskusja kierowana: 15 minut

Wywieś planszę lub wyświetl slajd z tabelą, porównującą Sprawiedliwy Handel i handel konwencjonalny (zob. materiały na stronie [www.sprawiedliwyhandel.pl](http://www.sprawiedliwyhandel.pl)). Poproś uczestników, aby wypowiedzieli się na ten temat; ciekawsze refleksje mogą być notowane na tablicy.



## 7. Podsumowanie: 15 minut (opcjonalnie)

Zaproponuj uczestnikom, by dokonali podsumowania spotkania: Wyobraźcie sobie, że jesteście przedstawicielami handlu i macie do wyboru działalność na zasadach handlu konwencjonalnego i Sprawiedliwego Handlu. Przeanalizujcie skutki pozytywne i negatywne przyjęcia danego rozwiązania. Podejmijcie ostateczną decyzję, kierując się określonymi celami i wartościami. Swoje refleksje zapiszcie na drzewie decyzyjnym\*\*.

### Wskazówki dla prowadzącego

W "pniu" drzewa należy wpisać, na czym polega problem decyzyjny, czyli w jakiej sprawie trzeba podjąć decyzję. Następny poziom to "gałęzie", gdzie wpisuje się możliwe rozwiązania problemu. Nasz schemat ma trzy "gałęzie", ale można wypełnić tylko dwie, albo dorysować następne. W "koronie" drzewa należy określić cele i wartości, którymi kieruje się osoba/grupa podejmująca decyzję. Stanowią one zarazem kryterium oceny rozważanych możliwości. Trzeci i czwarty poziom to miejsce na rozpisanie dobrych i złych (osobno!) konsekwencji poszczególnych wariantów rozwiązania problemu.

### Materiały pomocnicze, dostępne na stronie projektu

- słowa i zwroty z definicji Sprawiedliwego Handlu;
- plansza lub slajd z porównaniem Sprawiedliwego Handlu i handlu konwencjonalnego;
- drzewo decyzyjne.



\* Zob. np. „Metody dyskusji”: [www.ceo.org.pl/pl/koss/news/aktywizujace-metody-nauczania#Dyskusja](http://www.ceo.org.pl/pl/koss/news/aktywizujace-metody-nauczania#Dyskusja)

\*\* Zob. np. „Drzewo decyzyjne”: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Drzewo\\_decyzyjne](https://pl.wikipedia.org/wiki/Drzewo_decyzyjne)